

Functiewijziging op perceel Asschatterweg 219 Leusden; Advies GGD regio Utrecht

Achtergrond en adviesvraag

Het college van B&W van de gemeente Leusden is voornemens mee te werken aan het verzoek van de eigenaar van Asschatterweg 219 voor een functiewijziging in het bestemmingsplan van het agrarische perceel naar wonen met 1 extra woning in ruil voor sloop van agrarische bebouwing en ruimtelijke kwaliteit.

Tijdens de ter inzagelegging heeft de gemeente een zienswijze ontvangen waarin zorgen werden geuit over de nieuwe woning in relatie tot een geitenhouderij in de nabije omgeving en de gezondheid van de toekomstige bewoners. In de toelichting op het wijzigingsplan is vermeld dat de gemeente advies in zou winnen bij de GGD. Dit was echter niet gebeurd. De gemeente wil dit alsnog doen.

Bij de telefonische bespreking van de vraag werd duidelijk dat de geitenhouderij niet de enige veehouderij is in de directe nabijheid van de beoogde woning. De door de gemeente verstrekte informatie omtrent soorten veehouderij en afstand tot de beoogde woning is weergegeven in bijlage 1.

De milieu dossiers van de omliggende agrarische bedrijven zijn door de gemeente opgevraagd bij de RUD, maar (nog) niet ontvangen.

Advies GGD regio Utrecht

Besproken is dat de GGD bij deze vraag met name algemene informatie over aandachtspunten voor gezondheid voor (bouwen van) woningen in de nabijheid van veehouderijen zou verstrekken. Hieronder is daarvoor de belangrijkste informatie aangereikt. We adviseren de gemeente deze informatie mee te nemen in de afweging voor de functiewijziging in het bestemmingsplan.

Uit wetenschappelijk onderzoek, waaronder de VGO (veehouderij en gezondheid omwonenden) onderzoeken is bekend dat veehouderijen invloed kunnen hebben op de gezondheid van omwonenden.

Algemene gezondheidseffecten:

- Bij mensen die dichtbij een veehouderij wonen komt astma en neusallergie minder voor.
- In de buurt van veehouderijen wonen minder mensen met COPD. Maar bij COPD patiënten die in de buurt van veehouderijen wonen zijn de klachten wel ernstiger. Ook gebruiken ze meer medicijnen.
- Mensen die in de buurt van 15 of meer veehouderijen wonen kunnen een verminderde longfunctie hebben. Ook is de longfunctie lager bij een hoge concentratie ammoniak in de lucht. De afstand tot de veehouderij is hierbij niet van invloed. Ammoniak komt uit mest.
- Infecties met het hepatitis E-virus komen niet vaker voor bij mensen die in de buurt van veehouderijen wonen. Daarnaast is deze groep mensen niet vaker drager van ESBL-producerende bacteriën en de resistente bacterie *Clostridium difficile*.
- De hoeveelheid endotoxinen (kleine stukjes bacteriën en virussen) in de lucht neemt af naarmate verder van de veehouderij gemeten wordt. Ook is de hoeveelheid lager als er minder veehouderijen in de buurt zijn

Geitenhouderijen en longontsteking:

Uit onderzoek over een periode van meer dan 10 jaar in het VGO gebied (oostelijk deel Noord-Brabant en noordelijk deel Limburg) blijkt dat het aantal longontstekingen in veehouderij-dichte gebieden, over de jaren consistent hoger was - 26-60%, variërend per jaar - dan in vergelijkbare, veehouderij-arme gebieden elders in Nederland. Dit bleek ook in Gelderland, Overijssel en het oostelijk deel van Utrecht, waar een vergelijkbaar onderzoek werd gedaan in 2014-2017.

Over alle onderzoeksjaren en in beide onderzochte gebieden blijkt dat een deel van deze longontstekingen is geassocieerd met het wonen in de buurt van een geitenhouderij. De verhoging in het aantal longontstekingen wordt gezien tot een afstand van 2 kilometer ten opzichte van geitenhouderijen, waarbij geldt, hoe dichterbij, hoe groter het effect.

De GGD'en hebben landelijk twee uitgangspunten bij advisering rondom veehouderij en gezondheid geformuleerd:

- De eerste is voorzorg: wees terughoudend met het plaatsen van gevoelige bestemmingen en veehouderijen binnen 250 meter van elkaar (bij geitenhouderijen binnen 2 kilometer). Gevoelige bestemmingen zijn bijvoorbeeld woningen, scholen, en ziekenhuizen.
- Het tweede uitgangspunt is het streven om de uitstoot van geur, stof, endotoxinen (kleine stukjes bacteriën) en ammoniak van veehouderijen te verminderen.

In de situatie in Leusden is vooral het eerste uitgangspunt belangrijk; in de bijlage worden 4 veehouderijen genoemd in de directe omgeving van het beoogde bouwperceel Asschatterweg 219 in Leusden. De rundveehouderij op nummer 217 en de geitenhouderij op nummer 223 liggen beiden op minder dan 250 meter.

Wat betreft geitenhouderijen geldt het volgende landelijke GGD advies: Totdat er meer duidelijkheid is over de oorzaak van de longontsteking en een integrale aanpak mogelijk is, adviseert de GGD het voorzorgsbeginsel toe te passen en terughoudend te zijn met uitbreiding of nieuwvestiging van geitenhouderijen in de buurt van gevoelige bestemmingen (zoals woningen, kinderopvang en scholen). Andersom, en dat is in deze situatie van belang, geldt ook dat geadviseerd wordt terughoudend te zijn met het plaatsen van gevoelige bestemmingen, zoals woningen, in de buurt van bestaande geitenhouderijen.

Dat betekent in dit geval dat de gemeente wordt geadviseerd om in de besluitvorming het risico op longontsteking zorgvuldig mee te wegen.

De onderzoeken laten zien dat het risico op longontsteking groter is naarmate de afstand tot een geitenbedrijf kleiner is. Het risico op longontsteking is het hoogst binnen 500 meter en blijft vergroot tot een afstand van 2 kilometer. Het beoogde bouwperceel op Asschatterweg 219 ligt op minder dan 250 meter van de geitenhouderij.

Aanvullend landelijk onderzoek is nodig om inzicht te krijgen in effectieve bronmaatregelen tegen het meer voorkomen van longontstekingen rondom geitenhouderijen. Met dit advies beoogt de GGD geen nieuwe of hogere gezondheidsrisico's te laten ontstaan totdat er meer duidelijkheid is over de te nemen maatregelen om dit risico te beperken. Welke maatregelen dat zijn hangt af van het vervolgonderzoek naar de oorzaak van het gevonden verband. Dit wordt pas over ongeveer twee jaar verwacht.

Verder adviseert de GGD rekening te houden met de volgende punten, in ieder geval voor de beide bedrijven die op minder dan 250 meter van het beoogde bouwperceel liggen:

- de PM₁₀-concentratie ter plaatse, inclusief de bijdrage van de bedrijven, is lager dan de WHO-advieswaarde, én:
- de maatregelen om emissies van PM10 en andere stoffen te reduceren zijn ten minste op niveau BBT. Bij voorkeur nemen de betreffende veehouders ook bovenwettelijke maatregelen, én:
- de geurbelasting voldoet aan de maximale geurbelasting buitengebied: voorgrond 5 OU/m³, achtergrond 10 OU/m³;

Uitleg: Bij woonfuncties acht de GGD meer dan 12% geurhinder onacceptabel (dit komt overeen met maximaal 2 OU/m³ in de woonkern). Bij gemengde functies (wonen en werken) zijn hogere geurhinderpercentages denkbaar. Hoger dan 20% geurhinder vindt de GGD onacceptabel (dit komt overeen met maximaal 10 OU/m³ in het buitengebied).

- De endotoxinewaarde op het beoogde bouwperceel komt niet boven de advieswaarde van 30 EU/m³.

Ook op grotere afstand dan 250 meter kunnen gezondheidseffecten optreden door emissies van veehouderijen. Wanneer het mogelijk is om meer afstand te houden tussen veehouderijen en gevoelige bestemmingen, heeft dat de voorkeur.

Voor zover bekend zijn er geen andere negatieve omgevingsfactoren in de nabije omgeving, zoals drukke wegen, hoogspanningslijnen e.d.

Tot slot:

Wanneer door de gemeente besloten wordt om de vergunning te verlenen, is het belangrijk dat de toekomstige bewoners op de hoogte zijn van de gezondheidsrisico's die het wonen op een plek met meerdere veehouderijen in de directe omgeving met zich meebrengt.

Voor meer informatie:

- [GGD-richtlijn medische milieukunde: Veehouderij en gezondheid | RIVM](#)
- [Veehouderij en gezondheid omwonenden \(VGO\) | RIVM](#)
- [Advies GGD blijft: afstand tussen veehouderijbedrijven en gevoelige bestemmingen - GGD GHOR Nederland](#)

Bijlage Functies en afstanden vanaf beoogde nieuwe bouwperceel.

Asschatterweg 219 beoogde functieverandering
Asschatterweg 217 vv = veehouderij)
Asschatterweg 221 woning
Asschatterweg 223 ivv = intensieve veehouderij (geitenhouderij)
Asschatterweg 225 ivv
Asschatterweg 227 ivv

Afmetingen hoek nieuw bouwperceel naar Asschatterweg 223

Hoek nieuw bouwperceel naar hoek bouwperceel	200 meter
Hoek nieuw bouwperceel naar hoek eerste geitenstal	245 meter

Afmetingen hoek nieuw bouwperceel naar Asschatterweg 225

Hoek nieuw bouwperceel naar hoek bouwperceel	430 meter
Hoek nieuw bouwperceel naar koeienstal	470 meter
Hoek nieuw bouwperceel naar kippenstal	480 meter

Afmetingen hoek bouwperceel naar Asschatterweg 233

Hoek nieuw bouwperceel naar hoek bouwperceel	735 meter
--	-----------

Afmetingen hoek nieuw bouwperceel naar Asschatterweg 217

Hoek nieuw bouwperceel naar grens bouwperceel	145 meter
---	-----------

Afmeting dichtstbijzijnde woning vanaf Asschatterweg 223 is Asschatterweg 221

Grens bouwperceel naar grens bouwperceel	158 meter
--	-----------

NB:

- Afmetingen zijn gemeten vanaf luchtfoto dus niet geheel exact.

Ook de maatvoering tot de grens van de agrarische bouwpercelen van Asschatterweg 223 en 225 genomen. Hoewel op de hoeken van die bouwpercelen de bedrijfswoning staat is het in theorie mogelijk op die locatie ook een stal te b